

# Datu kuratoru atbalsts VPP projektu īstenotājiem

Gita Rozenberga

Augstākās izglītības un zinātnes IT  
koplietošanas pakalpojumu centrs (VPC)

31.03.2026



Projekts «Atbalsts atvērtās zinātnes ieviešanai praksē, kā arī izveidoti risinājumi zinātnes datu koplietošanai un dalībai ES atvērtajā zinātnes mākonī» (ANM 2.1.3.1.i.)

# Prasība DPP izstrādei VPP “Mākslīgā intelekta balstīts risinājums strukturētu dokumentu aizpildei no nevienādabīgiem datu avotiem”

- Nolikuma **11. pielikumā 2.6.3. punktā** noteikts, ka projekta īstenotāji ne vēlāk kā **3 mēnešu laikā** no projekta īstenošanas uzsākšanas:
  - izveido **pētniecības datu pārvaldības plānu (DPP)**
  - DPP sagatavots saskaņā ar **FAIR principiem** – dati ir atrodami, pieejami, sadarbspējīgi un atkārtoti lietojami
  - **aizpilda NZDIS** informācijas sistēmā laukus:
    - kādā informācijas platformā ir izveidots un tiek uzturēts DPP,
    - DPP pieejas saiti,
    - plānoto piekļuvi pētniecības datiem.
  - DPP **var aktualizēt un pielāgot** projekta īstenošanas laikā, kā arī 1 mēnesi pēc projekta noslēguma.

# Ko ietver datu pārvaldības plāns?

- ✓ Vispārīga **informācija par projektu**, mērķi un finansētāju
- ✓ **Kādi dati** tiks ģenerēti un izmantoti?
- ✓ Kā dati tiks **organizēti**?
- ✓ **Kā dati tiks aprakstīti**, ar kādiem metadatiem un dokumentāciju?
- ✓ Kāda ir **datu glabāšanas un drošības** stratēģija un risinājumi?
- ✓ Kā, kad un kur **dati tiks publicēti**,  
ar kādiem nosacījumiem tos varēs izmantot citi?
- ✓ Datu pārvaldībai nepieciešamās **izmaksas un resursi**
- ✓ **Ētikas un intelektuālā īpašuma** jautājumi



# FAIR – lai datus var atkārtoti izmantot

## F

### Findable

Dati un to metadati ir viegli **atrodami** citiem pētniekiem un sistēmām

## A

### Accesible

Dati ir **pieejami**, un piekļuves nosacījumi ir skaidri norādīti

## I

### Interoperable

Dati ir **savietojami** ar citām sistēmām un datu kopām

## R

### Reusable

Dati ir sagatavoti tā, lai tos varētu **atkārtoti izmantot** nākotnē

## FAIR vadmotīvs:

*tik atvērti,  
cik iespējams;  
tik slēgti,  
cik nepieciešams*

# Rīki DPP izveidei

- DPP izveidei var lietot dažādus tiešsaistes rīkus, piemēram, **Argos** <https://argos.openaire.eu/>
  - Pieejama **LCS FARP** veidne
- Vēlams **konsultēties ar datu kuratoriem**, ja plānojat izmantot citu platformu DPP izveidei
- DPP var publicēt **Zenodo** repozitorijā



# Datu kuratoru atbalsts

## Datu kuratori sniedz konsultācijas pētniekiem Latvijā

- DPP konsultācijas, atbalsts (*LZP, HORIZON u.c., Argos instrukcija*)
- citi datu jautājumi (*licences, ētikas prasības, sensitīvie dati, IT rīki u.c.*)
- datu kopu sagatavošana, aprakstīšana, deponēšana repozitorijos

[datukuratori@lbtu.lv](mailto:datukuratori@lbtu.lv)

[datu.kuratori@lu.lv](mailto:datu.kuratori@lu.lv)

[datukuratori@rtu.lv](mailto:datukuratori@rtu.lv)

[datukuratori@rsu.lv](mailto:datukuratori@rsu.lv)

[datukuratori@vpc.lv](mailto:datukuratori@vpc.lv)

Projekts «Atbalsts atvērtās zinātnes ieviešanai praksē, kā arī izveidoti risinājumi zinātnes datu koplietošanai un dalībai ES atvērtajā zinātnes mākonī» (ANM 2.1.3.1.i.)

# DataverseLV pētniecības datu repozitorijs

Bez maksas visiem pētniekiem Latvijā,  
IZM un LZP atzīts un atbalstīts

Oficiāla *DataCite* partnera statuss – iespēja datu  
kopām piešķirt DOI

Reģistrēts *re3data*, integrēts *OpenAIRE Explore*,  
*Google Dataset* meklētājos un EOSC infrastruktūrā

Nodrošināts datu kuratoru atbalsts un pārbaudīta  
datu kopu kvalitāte





**DataverseLV** Ceļvedis Jaunumi Par projektu Lietotāju pamācība Repozitorijs

# Pētniecības datu pārvaldības ceļvedis

Šis ceļvedis izstrādāts, lai atvieglotu Latvijas pētniekiem darbu ar pētniecības datiem, sniegtu praktiskus ieteikumus un palīdzētu skaidrot sarežģītākās situācijas. Tas paredzēts kā atbalsts pētniecības datu pārvaldībā, veicinot pētniecības integritāti un sekmējot atvērtās zinātnes ieviešanu praksē.

Ceļvedī ietverta informācija par atvērto zinātnei, datu pārvaldības pamatprincipiem, kā arī praktiski padomi un saites uz padziļinātiem resursiem. Saturs veidots, vadoties pēc pētniecības dzīves cikla, iekļaujot svarīgākos aspektus un jautājumus, kas ir aktuāli katrā cikla posmā.

Ceļveža saturs radīts, izmantojot dažādus brīvpieejas materiālus. Plašāku avotu sarakstu, skatīt sadaļā Informācijas avoti datu pārvaldībā.

### Latvijas Datu kuratoru tīkls

Šo ceļvedi izveidojusi [Latvijas Datu kuratoru tīkla komanda](#). Tīklu veido četras universitātes — Rīgas Stradiņa universitāte, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte un Latvijas Universitāte — kopā ar Augstākās izglītības un zinātnes IT koplietošanas pakalpojumu centru (VPC).

Latvijas Datu kuratoru tīkls sniedz atbalstu pētniekiem Latvijas pētniecības institūcijās, lai palīdzētu nodrošināt, ka dati ir droši uzglabāti, kvalitatīvi dokumentēti, strukturēti un pieejami turpmākai izmantošanai.

Datu kuratori izstrādā vadlīnijas datu pārvaldībā un dažādus atbalsta materiālus pētniekiem, kā arī

- Atvērtā zinātne
- Pētījumu plānošana
- Datu vākšana
- Datu apstrāde un analīze
- Ilgtermiņa saglabāšana un kopīgošana
- Datu atkalizmantošana
- Palīdzība pētniecības datu pārvaldībā





# Datu kuratoru tīkla pasākumi

24.04.	Pētniecības datu metadatu izveide
28.04.-29.04.	Anonimizācija – praktiskās nodarbības
21.05.	Vienoti virzībā – vienas dienas konference
22.05.	Darbnīcas pētniekiem



Seko līdzī pasākumiem:  
[dataverse.lv/events/](https://dataverse.lv/events/)

# Paldies par uzmanību!

Materiāls izstrādāts projekta «Atbalsts atvērtās zinātnes ieviešanai praksē, kā arī izveidoti risinājumi zinātnes datu koplietošanai un dalībai ES atvērtajā zinātnes mākonī» ietvaros (ANM projekta Nr. 2.1.3.1.i) ar Eiropas Savienības Atvērto zinātnes mākonī fonda un Latvijas valsts finansiālo atbalstu



Finansē  
Eiropas Savienība  
NextGenerationEU



Nacionālais  
attīstības plāns



Latvijas  
Biozinātņu un tehnoloģiju  
universitāte



RĪGAS TEHNISKĀ  
UNIVERSITĀTE



LATVIJAS  
UNIVERSITĀTE

RSU



VPC

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES IT  
KOPIETOSĀNAS PAKALPOJUMU CENTRS